

STOWARZYSZENIE POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH

UL. A. GAJKOWICZA 5/85 , 03-562 WARSZAWA

REGON : 369501740

NIP : 5242852956

E-MAIL : biuro.spipg@wp.pl

Warszawa, dn. 12.06.2024 r.

STANOWISKO
STOWARZYSZENIA POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH
STANISŁAW POROWSKI PREZES ZARZĄDU STOWARZYSZENIE POLSKI
INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH
DANIEL KOWALSKI – DYREKTOR ZARZĄDZAJĄCY
I PEŁNOMOCNIK ZARZĄDU DS. OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
STOWARZYSZENIE POLSKI INSTYTUT PRAW GŁUCHYCH

KOMISJA EKSPERTÓW DS. OSÓB GŁUCHYCH BRPO
12.06.2024 R.

Szanowni Państwo,

Nazywam się Stanisław Porowski, jestem Prezesem Zarządu oraz Pan Daniel Kowalski – Dyrektor Zarządzający i Pełnomocnik Zarządu ds. Osób Niepełnosprawnych Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych, chcielibyśmy omówić 3 zagadnienia, które są zawarte w porządku obrad Komisji Ekspertów ds. Osób Głuchych poświęcone działalności naszego Stowarzyszenia na rzecz środowiska Głuchych a mianowicie:

- 1. W dniu 16 kwietnia 2024 r. Stowarzyszenie Polski Instytut Praw Głuchych wystosowało pismo – postulat** do Dyrektora Rządowego Centrum Bezpieczeństwa dotyczący zapewnienia osobom głuchym i niedosłyszącym pełnej dostępności do informacji w formie napisów oraz tłumaczeń na polski język migowy (PJM) tj. do plików wideo oraz wszelkich informacji związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa na stronie internetowej Rządowego Centrum Bezpieczeństwa w tymże piśmie zawarliśmy mocne argumenty za dalszym pozytywnym procedowaniem postulatu.

W dniu 29 maja 2024 r. otrzymaliśmy pozytywną odpowiedź od Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, w tym piśmie poinformowano nas o tym, że niezwłocznie po otrzymaniu od nas pisma-postulatu RCB podjęło działania w tym obszarze. Do plików wideo na kanale YouTube „Rządowe Centrum Bezpieczeństwa” zostały dodane napisy. Dodatkowo RCB rozpoczęło współpracę z wykwalifikowanymi tłumaczami języka migowego, aby zapewnić wysoką jakość tłumaczeń oraz pełną dostępność treści RCB dla osób głuchych i niedosłyszących.

Tłumaczenia ukażą się w czerwcu. Z przykrością stwierdzamy, że nie zaproszono nas ani środowiska osób głuchych do wzięcia udziału w konsultacjach społecznych nad rozwiązaniami mającymi na celu likwidację barier w komunikowaniu się, w dostępie do pełnej informacji RCB zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

2. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami - propozycje zmian - nowelizacja pod kątem osób głuchych i niedosłyszących (uzupełnienie BRPO).

Ustawa nie była nowelizowana od ponad 5 lat, w wielu obszarach wymaga ona zmian.

Propozycje zmian: Należy rozszerzyć obowiązek stosowania ustawy o podmioty prywatne, także zwiększyć kary na podmioty za nieprzestrzeganie zapisów ustawy w celu zwiększenia jej skuteczności.

Rozszerzenie dostępności informacyjno-komunikacyjnej także na środki transportu i przestrzeń publiczną. W ustawie muszą być jasno doprecyzowane definicje takie jak: osoba głucha, PJM, komunikacja w języku migowym itp. także ze wskazaniem podmiotów publicznych zobowiązanych do zapewnienia usługi tłumacza języka migowego we wszystkich instytucjach publicznych, takie kwestie muszą być doprecyzowane i uszczegółowione.

Postępowanie skargowe - należy umożliwić osobom składania skarg na brak dostępności w PJM, gdyż język polski jest dla nich trudnym, obcym i niezrozumiałym językiem.

Należy wprowadzić obligatoryjny system certyfikacji akredytacji, obecny system certyfikacji jest fakultatywny i dotyczy wyłącznie podmiotów prywatnych (np. przedsiębiorców i organizacji pozarządowych). Trzeba przygotować wykaz podmiotów dokonujących certyfikacji.

Materiały kulturalne przygotowywane przez instytucje kultury powinny być dostępne w polskim języku migowym i z napisami, należy tutaj wprowadzić wymóg obligatoryjności, nie ma katalogu dostępności dla bibliotek, kin, pantomimy, które rzeczywiście zwiększały by udział osób głuchych i niedosłyszących w życiu kulturalnym.

W obowiązującej ww. regulacji prawnej brak jest przepisów dotyczących udogodnień dla osób głuchych i niedosłyszących zapewniających im pełny dostęp do dóbr kultury. Instytucje kultury takie jak muzea i teatry są niedostępne dla osób głuchych i niedosłyszących, gdyż nie zagwarantowano osobom z niepełnosprawnościami udogodnień w formie napisów oraz tłumaczenia na PJM.

Placówki kultury na swoich stronach internetowych udostępniają swoje zasoby, zaś ich strony internetowe nie są dostępne dla osób z niepełnosprawnością i są niezgodne ze standardem dostępności (WCAG 2.0.).

Osoby z niepełnosprawnością słuchu powinny mieć możliwość pełnego dostępu do przekazywanych treści reklamowych poprzez media. Dotyczyć to powinno także reklam i telesprzedaży.

W art. 22 wprowadzane są nowe limity usług dostępnościach. Jednakże proponowany zapis nie obejmuje tłumaczeń na język migowy. Nie gwarantuje też, że nadawcy nie będą interpretować tego zapisu jako możliwości zapewnienia wyłącznie napisów, jako najtańszej usługi. Dyskusje na temat interpretacji zapisów ustawy o radiofonii i telewizji toczą się od wielu lat, czego efektem jest rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji określające limity na poszczególne usługi.

Dlatego w tym przepisie koniecznie należy doprecyzować wymagania wobec nadawców.

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami powinna być w pełni kompatybilna i zsynchronizowana z ustawą z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się.

W polskim prawodawstwie znajdują się zapisy mówiące o obowiązku stosowania dostępności dla osób z niepełnosprawnością, w aktach prawnych takich jak: Konstytucja RP art. 32 i 69, Karta Praw Osób Niepełnosprawnych oraz Konwencja Praw Osób Niepełnosprawnych art.5 i art.9, które zobowiązują m.in. instytucje kultury realizujące zadania publiczne do zapewnienia osobom głuchym i niedosłyszącym pełnej dostępności do dóbr kultury.

3. **ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych** - propozycje zmian - nowelizacja pod kątem osób głuchych i niedosłyszących. (uzupełnienie BRPO).

Ustawa nie była nowelizowana od ponad 5 lat, w wielu obszarach wymaga ona zmian.

Propozycje zmian: Należy rozszerzyć obowiązek stosowania ustawy o podmioty prywatne, także należy wprowadzić obligatoryjność dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych dla osób głuchych i niedosłyszących, wiele stron internetowych administracji rządowej i samorządowej jest nadal niedostosowana do potrzeb osób głuchych i niedosłyszących, także należy zwiększyć kary na podmioty za nieprzestrzeganie zapisów ustawy w celu zwiększenia jej skuteczności. Należy nałożyć obowiązek na komitety wyborcze partii politycznych udostępniania stron internetowych dostosowanych do osób głuchych i niedosłyszących w formie napisów oraz tłumaczeń na PJM.

Osoby głuche i niedosłyszące często napotykają na problemy z dostępnością usług świadczonych przez podmioty prywatne. Do czasu wprowadzenia odpowiednich regulacji w tym przedmiocie należy postulować o większą dostępność aplikacji internetowych świadczonych przez podmioty prywatne oraz wносить o implementację odpowiednich przepisów unijnych regulujących ten zakres.

W tym kontekście pojawia konieczność uregulowania kwestii zapewnienia dostępności w PJM. Należy wprowadzić do ustawy obligatoryjne wymagania dotyczące zapewnienia tłumacza języka migowego, w tej ustawie nie ma nałożonego obowiązku na podmioty publiczne.

W ustawie muszą być jasno doprecyzowane definicje takie jak: osoba głucha, PJM, komunikacja w języku migowym itp. także ze wskazaniem podmiotów publicznych i prywatnych zobowiązanych do zapewnienia pełnej dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych we wszystkich instytucjach publicznych jak i prywatnych, takie kwestie muszą być doprecyzowane i uszczegółowione.

Postępowanie skargowe - należy umożliwić osobom składania skarg na brak dostępności w PJM, gdyż język polski jest dla nich trudnym, obcym niezrozumiałym językiem.

W polskim prawodawstwie znajdują się zapisy mówiące o obowiązku stosowania dostępności dla osób z niepełnosprawnością, w aktach prawnych takich jak: Konstytucja RP art. 32 i 69, Karta Praw Osób Niepełnosprawnych oraz Konwencja Praw Osób Niepełnosprawnych art.5 i art.9, które zobowiązują instytucje publiczne realizujące zadania publiczne do zapewnienia osobom głuchym i niedosłyszącym pełnej dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.

Z wyrazami szacunku,
Zarząd Stowarzyszenia Polski Instytut Praw Głuchych